

UNIONE EUROPEA

REGIONE LAZIO

MINISTERO DELL'INTERNO

Fondo europeo per l'integrazione di cittadini di paesi terzi

KURS O GRAĐANSKIM PRAVIMA I DUŽNOSTIMA

Biti građani Italije

Index

Modul 1 – Istorija Italije, ukratko

Modul 2 – Ustav Italije

Modul 3 – Demografski podaci

Modul 4 – Centralna institucionalna struktura

Modul 5 – Teritorijalna administrativna struktura

Modul 6 – Porodica

Modul 7 – Rad

- Modul 8** – Sistem obrazovanja, stručno usavršavanje i obrazovanje odraslih
- Modul 9** – Zdravstveni sistem
- Modul 10** – Važeći dokumenti na teritoriji Italije
- Modul 11** – Stanovanje. Iznajmljivanje nekretnina
- Modul 12** – Sistem socijalne zaštite
- Modul 13** – Poreski sistem
- Modul 14** – Sporazum o integraciji i Boravišna karta
- Modul 15** – Državljanstvo

Modul 1

ISTORIJA ITALIJE, UKRATKO

Istoriya Italije ukratko

U vrijeme antičkog doba Rim je bio glavni grad **Rimskog carstva**, koje se prostiralo od Engleske do Egipta i od Portugala do Mesopotamije (aktuelno Irak).

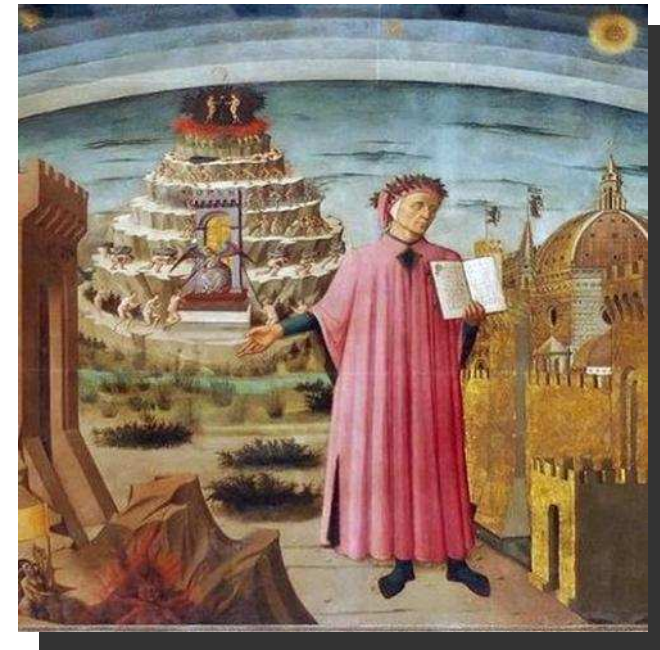

Jezik koji se govorio na prostoru Rimskog carstva bio je latinski.

Od latinskog jezika nastali su moderni romanski jezici: italijanski, španski, francuski, portugalski i rumunski.

XIII vijek se smatra "Zlatnim vijekom" italijanskog jezika, a to je vijek u kojem su se afirmisala tri velika pisca: Dante, Petrarka (Petrarca) i Bokačo (Boc-caccio).

Dante Aligijeri (**Dante Alighieri**), autor Božanstvene komedije (Divina Commedia) smatra se "ocem" italijanskog jezika.

Do 1861. godine Italija je bila podijeljena u mnogobrojne Države, a neke Države su bile pod upravom stranih država (Austrije, Španije, Francuske).

1861: rođena je Država Italija, ali je Rim još uvijek bio glavni grad Crkvene države kojom je upravljao Papa.

 1870: Rim ulazi u sastav Države Italije i postaje njen novi glavni grad.

 1861–1922: Italija je Parlamentarna monarhija.

Prvi kralj je Viktorijo Emanuele II (Vittorio Emanuele II) od familije Savoja (Savoia).

 1922 – 1943: Italija je pod diktaturom:
Fašizam.

U toku režima Italijani nemaju slobodu riječi,
slobodu štampe i slobodu udruživanja.

🚩 Poslije završetka Drugog svjetskog rata, Italija postaje demokratska država. Uvodi se univerzalno pravo glasa: pravo glasa imaju svi muškarci i sve žene.

🚩 **1946:** Putem referendumu italijanski narod je odlučio kraj monarhije i rađanje **Republike Italije.**

Prof. VINCENZO CARULLO
DIRETTORE GENERALE DI EDITORIA
LA COSTITUZIONE
DELLA
REPUBBLICA ITALIANA
ILLUSTRATA

Modul 2

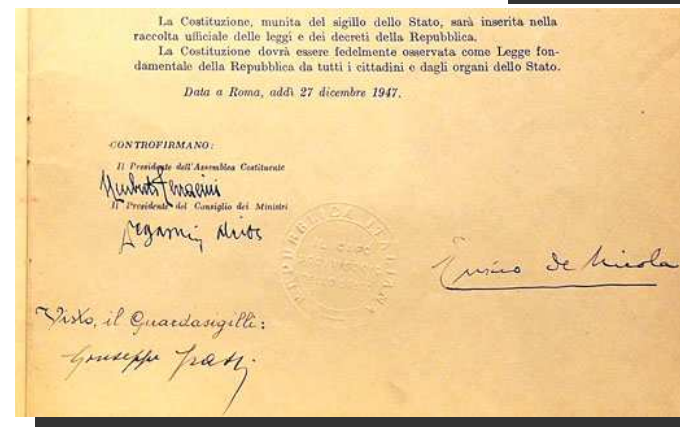
USTAV ITALIJE

EDITORE

Ustav Italije

Ustav je usvojen 1947. godine i osnovni je zakon Države.

Svi italijanski zakoni moraju poštovati principe i vrijednosti Ustava.

Ustav je sastavljen od 139 članova i podijeljen je u dva dijela:

- prvi dio opisuje osnovne **principe** Države i **prava** i **dužnosti** građana.
- drugi dio opisuje uređenje Republike, tj. **strukturu Države** i njene institucionalne figure.

Institucionalne figure: Skupština i Senat, Predsjednik Republike, Vlada i Sudstvo.

Art.1 Italija je Demokratska Republika koja se zasniva na radu.

Art.2 Republika priznaje i garantuje neprikosnoveni prava čovjeka, i kao pojedinca i unutar zajednice (...).

Art.3 Svi građani su jednaki pred zakonom, bez obzira na pol, rasu, jezik, vjeroispovijest, politička mišljenja, lični ili društveni status.

Art.8 Sve religije su podjednako slobodne pred zakonom.

Art.10 Stranac, kojem je u državi porijekla onemogućeno ostvarenje demokratskih sloboda, a koje garantuje Ustav Italije, ima pravo na azil na teritoriji Republike Italije, u skladu sa uslovima utvrđenim zakonom.

Art.11 Italija odbacuje rat kao sredstvo agresije protiv slobode drugih naroda i kao način rješavanja međunarodnih sporova.

Art.13 Lična sloboda je neprikosnovenena. Nije dozvoljen nikakav oblik ograničavanja lične slobode, osim motivisanim nalogom sudske vlasti i samo u slučajevima predviđenim zakonom.

Art.15 Sloboda i tajnost dopisivanja, i svakog oblika komunikacije je nepovrediva.

Art.17 Građani imaju pravo da se mirno i nenaoružano okupljaju.

Art.21 Svako ima pravo da putem bilo kojeg sredstva komunikacije slobodno izrazi svoje lično mišljenje.
Štampa ne može biti podređena odobrenjima ili cenzuri.

Art.38 Svaki građanin, nesposoban za rad i bez sredstava neophodnih za život, ima pravo na izdržavanje i socijalnu pomoć.

Art.48 Mogu glasati svi građani, muškarci i žene, koji su punoljetni.

Art.51 Svi građani, i jednog i drugog pola, imaju pravo na mjesto u javnim i izbornim/političkim funkcijama.

Građanska prava

- lična sloboda, sloboda kretanja, udruživanja, okupljanja, savjesti i vjeroispovijesti;
- jednakost pred zakonom;
- pravo na predpostavku o nevinosti;
- zaštitu od neosnovanog oduzimanja imovine;
- pravo na državljanstvo.

Politička prava

Odnose se na učešće građana u upravljanju državom.

Načini učešća su:

- *direktni*: kroz institucije kao što su referendum, peticija, itd.
- *indirektni*: kroz izbor ličnih predstavnika

Društvena prava

- Prava na socijalnu zaštitu od bolesti, starosti, nezaposlenosti, itd.
- Pravo na zdravlje;
- Pravo na obrazovanje;
- Pravo na rad, itd.

Modul 3

DEMOGRAFSKI PODACI

Demografski podaci

Ukupan broj stanovnika u januaru 2011: 60.600.000
od čega je residentnih imigranata : 5.000.000

Ukupno muškaraca: 48,5%
Ukupno žena: 51,5%

Podaci o bračnom statusu:

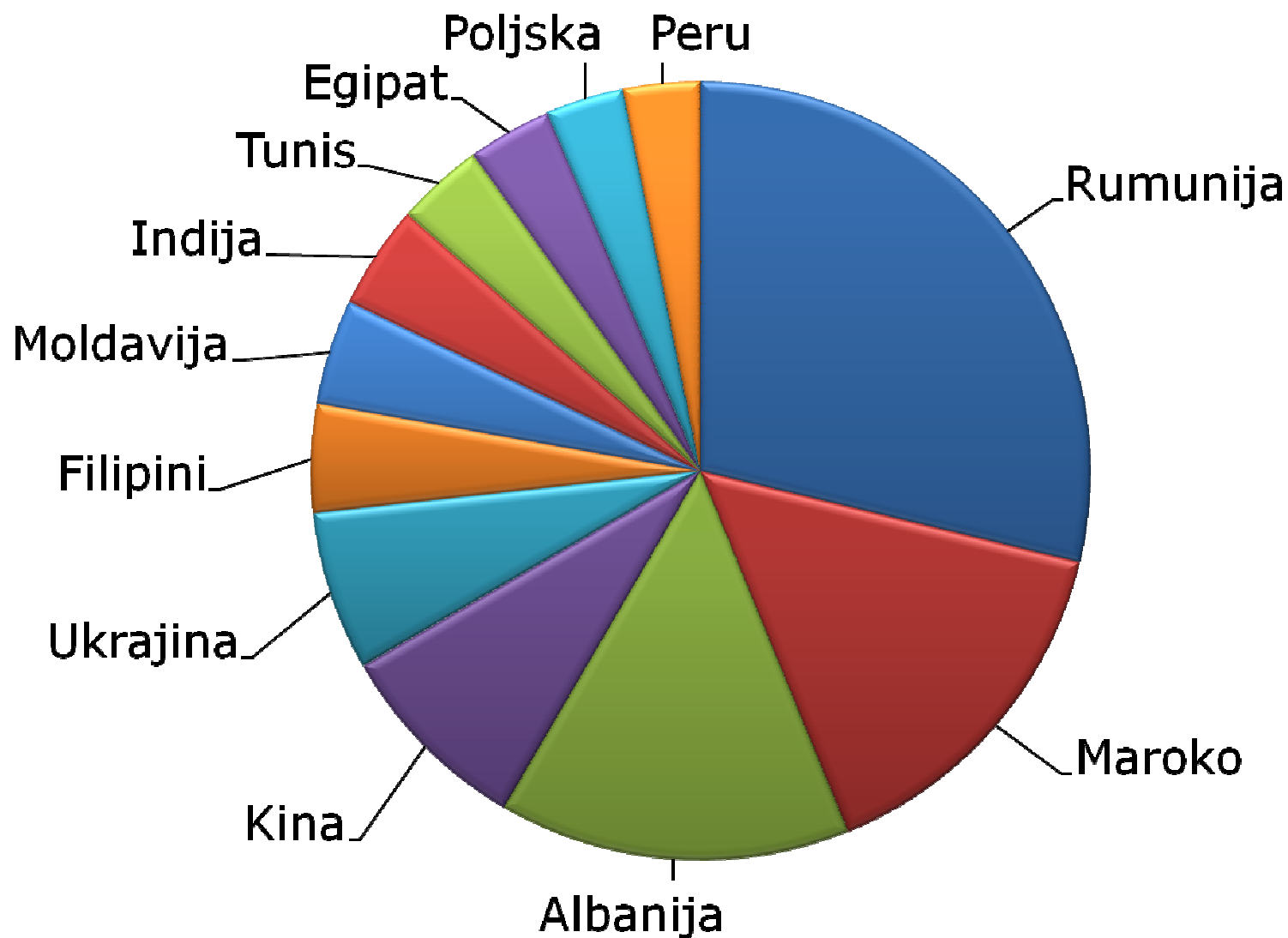
Vjenčanih: 29.890.000

Razvedenih: 1.185.000

Udovci/ice: 4.550.000

Principali comunità straniere in Italia

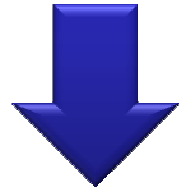

Modul 4 CENTRALNA INSTITUCIONALNA POSTAVKA

Demokratija

Italija je **demokratska** Republika.
Dvije glavne karakteristike ovog oblika vlasti su:

- suverenitet naroda
- traganje za osnovnim principima **slobode** i **jednakosti**

Državne vlasti

Tri vlasti upravljaju državom:

**ZAKONODAVNA
VLAST**

**IZVRŠNA
VLAST**

**SUDSKA
VLAST**

Vlasti koje upravljaju državom su odvojene jedna od druge i djeluju nezavisno jedna od druge, u granicama koje su određene Ustavom

ZAKONODAVNA VLAST

- je vlast koja donosi zakone
- izvršava je Parlament

Parlament promoviše i usvaja zakone Države

Sastavljen je od dva Tijela:

- *Narodna skupština/Sabor*
- *Senat*

Bira se svakih 5 godina.

IZVRŠNA VLAŠT

- je vlast koja sprovodi zakone
- povjerena je Vladi

Državna Vlada stavlja u praksu odluke Parlamenta

Sastaji se od:

- *Predsjednika Savjeta ministara (ili Predsjednika Vlade)* koji imenuje i koordinira Ministre
- *Ministri*: svaki je zadužen za jednu granu držanih poslova.

Primjeri: Ministar za Rad, ministar Unutrašnjih poslova, ministar za Zdravstvo, ministar Vanjskih poslova, itd.

SUDASKA VLAST

- je vlast koja se brine o poštivanju zakona, kažnjava počiniocce prekršaja, uspostavlja pravdu i nepravdu među ljudima.
- povjerena je pravosuđu

Sudije kontrolišu primjenu zakona i sprovode procese

Visoki Savjet pravosuđa (*Consiglio Superiore della Magistratura-C.S.M.*) je samoupravni organ Pravosuđa i garantuje nezavisnost druge dvije grane državne vlasti.

Osim Parlamenta, Vlade i Pravosuđa postoje i drugi veoma važni institucionalni organi.

Predsjednik Republike

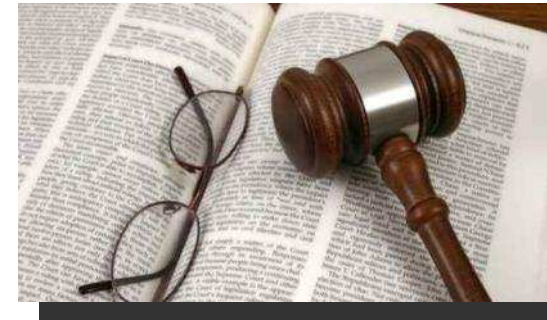
- je garant za Ustav
- predstavlja Državu u njenim odnosima s drugim državama
- bira se svakih 7 godina

Aktuelni Predsjednik Republike je Sergio Mattarella.

Ustavni sud

- odlučuje, na zahtjev, da li je zakon u skladu sa Ustavom
- ako zakon nije u skladu sa Ustavom, Ustavni sud poništava zakon

Administracija/Upravljanje

U administraciju spadaju:

- *kancelarije/uredi* koji su raspoređeni na teritoriji Republike i koji zadovoljavaju potrebe građana.
- *Ministarstva*
- *Policija*, odgovorna je za unutrašnju odbranu

Oružane snage

Snage koje su odgovorne za odbranu zemlje u slučaju napada iz vana

U oružane snage spadaju:

- *vojne snage*
- *ratna mornarica*
- *ratno vazduhoplovstvo*
- *karabinjeri*

Javna bezbjednost

Subjekti i organi koji se brinu o bezbjednosti građana

U svakoj pokrajini postoji:

- *prefekt*

Predstavnik Vlade na teritoriji. Njegove odredbe se odmah izvršavaju.

- *načelnik policijske uprave*

Koordinira sve POLICIJSKE SNAGE u pokrajini

Korisni brojevi:

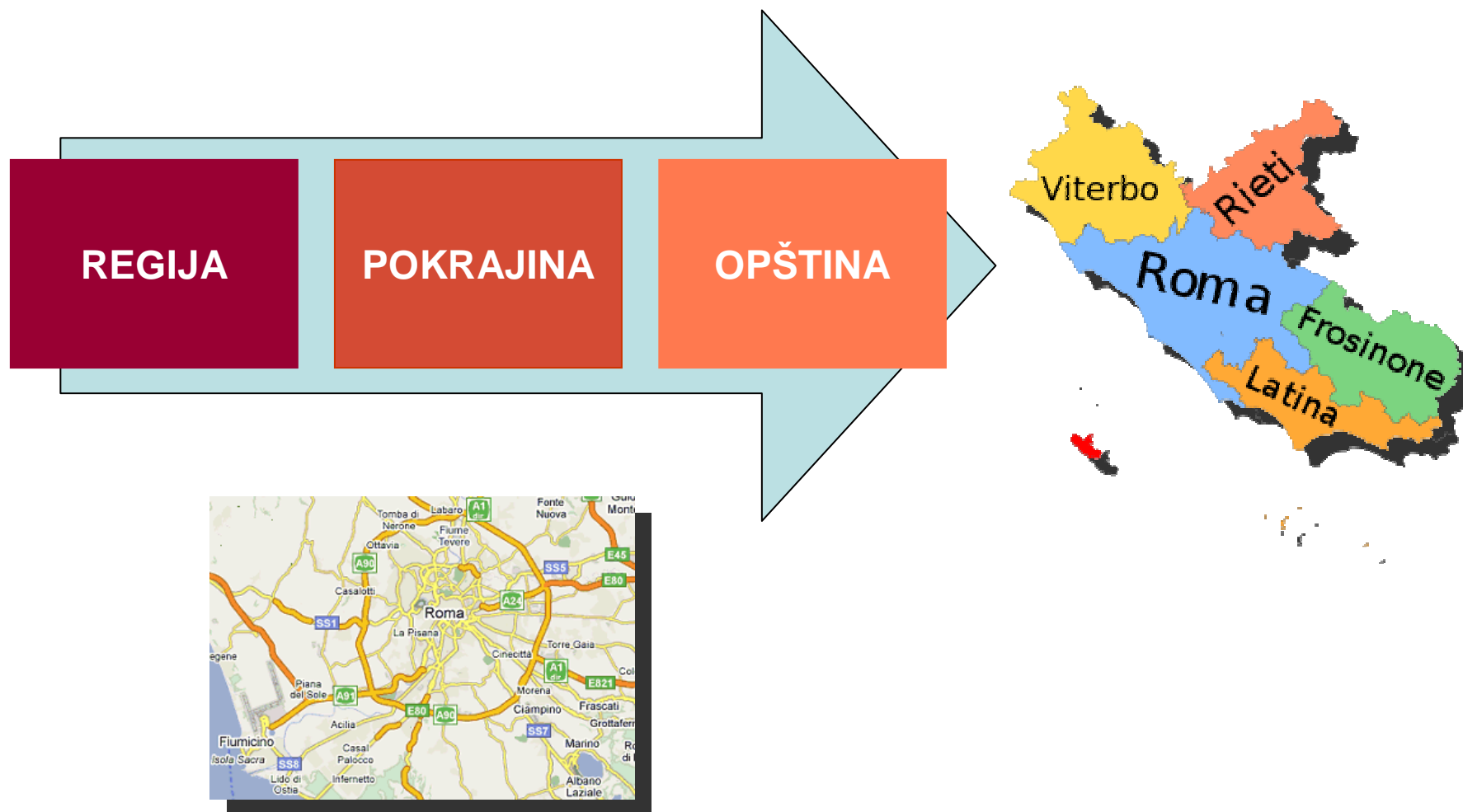
112 Carabinjeri **113 Policija**

Modul 5
TERITORIJALNA
ADMINISTRATIVNA STRUKTURA

Organizacija na teritoriji

Regija

Postoji 20 regija.

Nadležne su za funkcinisanje: zdravstva, transportnih mreža, vodovoda, energetske mreže, rada, stručnog usavršavanja. Mogu donositi zakone.

Izbori se vrše svakih 5 godina.

U svakoj regiji postoji Guverner/Upravnik i Vijeće regije.

Regione Puglia

Regione Lombardia

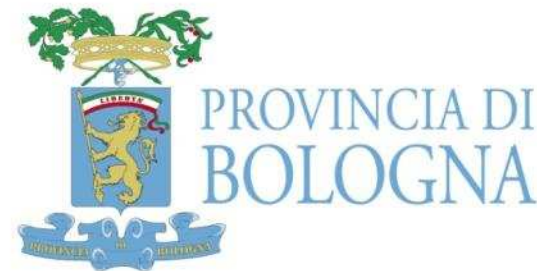

Pokrajina

Postoji 110 Pokrajina, ali je predviđeno da se ovaj broj svede na 51. Nadležne su za uredno funkcionisanje srednjeg obrazovanja, životne sredine, otpada, puteva, civilne zaštite, uštede energije.

Izbori se vrše svakih 5 godina.

Svaka Pokrajina ima Predsjednika i Vijeće pokrajine.

Opština

Postoji 8.092 opštine.

Nadležne su za funkcionisanje: socijalnih servisa, jaslica, škola za djecu od 3 do 6 godina, izgradnje, prava na osnovno obrazovanje, matičnih ureda, groblja, gradskog nadzora, saobraćaja, poštivanja prilikom izdavanja komercijalnih licenci, kulturnog sektora, izbornim uslugama. Izbori se vrše svakih 5 godina.

Svaka opština ima Predsjednika opštine i Opštinsko vijeće.

Sve upravne organe (Predsjednika regije, Predsjednika pokrajine, Predsjednika opštine, regionalno, pokrajinsko i opštinsko vijeće) biraju građani.

Za svaku pokrajinu Vlada imenuje Prefekta koji je odgovoran za sigurnost i njegove odredbe se odmah izvršavaju.

Mapa regija

Italija ima 20 regija.

Svaka regija ima svoj **glavni grad**.

Primjeri: Glavni grad regije Piemonte je Torino.

Svaka regija je podijeljena na pokrajine.

Primjeri: regija Campania je podijeljena na 5 Pokrajina: Avellino, Benevento, Caserta, Napoli e Salerno.

Regija Lazio

Rezidentni/nastanjeni: 5.775.000
od čega su stranci: 615.000

Lazio je treća regija po broju stanovnika, poslije regija Lombardia i Campania.

Regija Lazio je administrativno podijeljena u 5 Pokrajina:

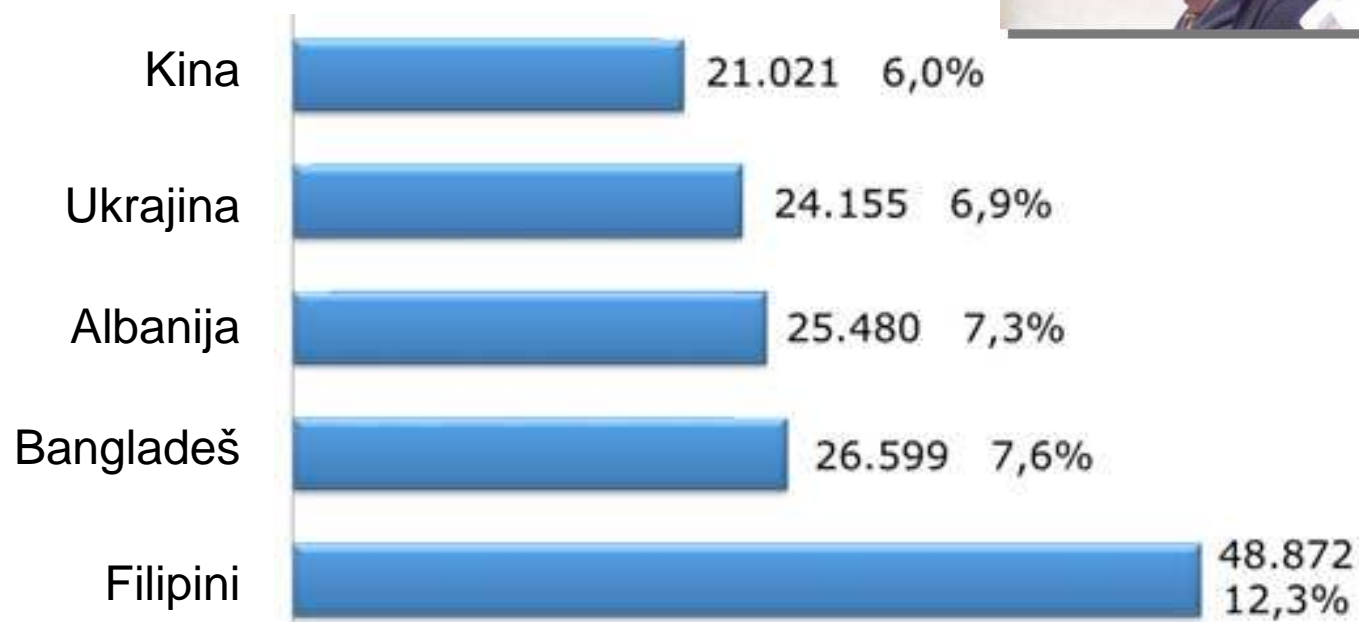
- **Frosinone** (91 Opština)
- **Latina** (33 Opština)

- **Rieti** (73 Opština)
- **Roma** (121 Opština)
- **Viterbo** (60 Opština)

Najbrojnije skupine stranaca, koji dolaze iz zemalja EU, u regiji Lazio.

Najbrojnije skupine stranaca, koji dolaze iz zemalja koje ne pripadaju EU, u regiji Lazio.

Grad Rim

Rezidentni/nastanjeni: 2.743.796

od čega su stranci: 294.000

Rim je opština u kojoj živi najveći broj stranaca, slijedi Milano.

Rim je glavni grad Italije. U njemu je sjedište Predsjednika Republike, Vlade i Parlamenta.

U Rimu je i sjedište Države Vatikan.

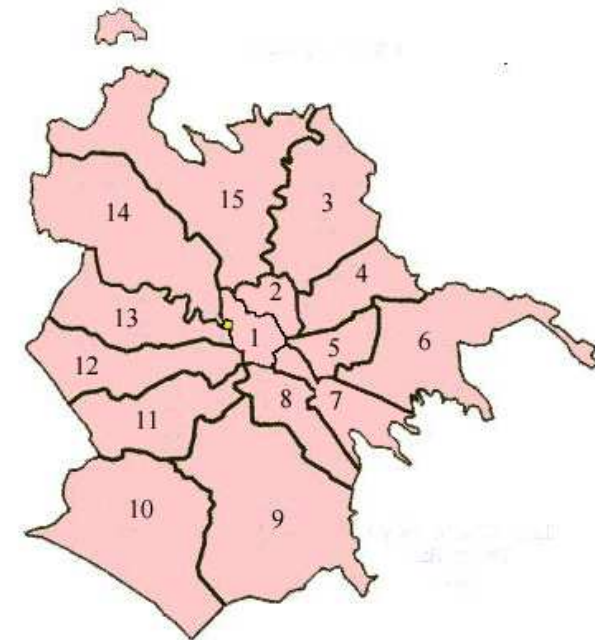

Municipi/opštine u Rimu

Urbani prostor Rima podijeljen je u 15 municipia/opština.

Svaki municipij ima svog predsjednika i Vijeće municipia (od 4 do 6 članova opštinske skupštine).

Izbori su svakih 5 godina, zajedno sa izborima opštinskog vijeća.

Municipi/opštine upravljaju:

- demografskim uredima
- uredima za socijalni rad
- uredima za školstvo i obrazovanje
- uredima za sport, kulturu i rekreativnost
- uredima za održavanje grada, za održavanje kulturne baštine, poštivanjem zakona pri izgradnji.
- inicijativama za ekonomski razvoj u zanatskm i ekonomskom sektoru
- o funkcionisanju gradske policije

Modul 6
PORODICA

Šta je porodica?

Po Ustavu Italije porodica je prirodna društvena zajednica koja se zasniva na bračnoj zajednici.

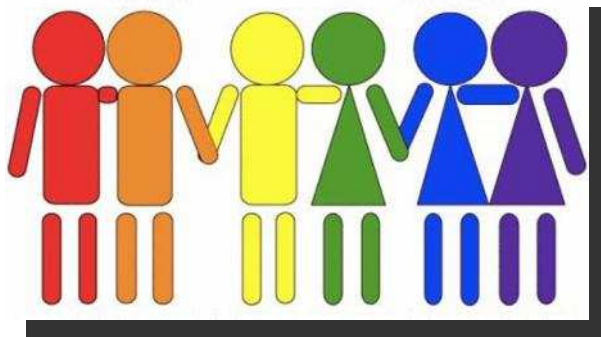
I bračni par (bez djece) smatra se porodicom.

Osim parova koji su u bračnoj zajednici u Italiji ima i veliki broj parova koji nisu u bračnoj zajednici.

Parovi koji žive ujedinjeni na ovakav način zovu se:

- *Nevjenčani parovi*: ako nemaju djecu.
- *Nevjenčane porodice*: ako imaju djecu

Prava bračnih drugova

- Zajednički život: vjernost, uzajamno pomaganje, itd.
- Kuća: pravo na zajednički život u kući (bračni drug ne može biti izbačen i kuće)

U slučaju **bolesti**

Ima pravo da bude prisutan u bolnici, da donosi odluke, da bude informisan, itd.

U slučaju **smrti**

Ima pravo na penziju, na iznajmljivanje stana, pravo na nasljedstvo, itd.

U slučaju **razvoda**

Ima pravo na priznavanje i novčanu pomoć (po odluci sudije)

Trenutno, prava koja imaju bračni drugovi ne vrijede i za nevjenčane parove

Djeca imaju ista prava

Roditelji imaju iste obaveze prema djeci.

U SLUČAJU RAZVODA SUDIJA ODLUČUJE O
STARATELJSTVU NAD DJECOM.

Brak

Sklapanjem braka muž i žena imaju **ista prava i dužnosti.**

Npr.: i jedno i drugo ličnim radom (profesionalnim ili domaćinskim) trebaju doprinosti potrebama porodice, vaspitavati djecu, biti vjerni

I jedno i drugo mogu tražiti “odvojen život” i razvod braka.

U Italiji je moguće izabrati na koji način se vjenčati:

- *religiozno* sklapanje braka
- *građansko* skalapanje braka

Bračni drugovi mogu izabrati da li će imovina koja bude stečena u braku biti zajednička ili odvojena.

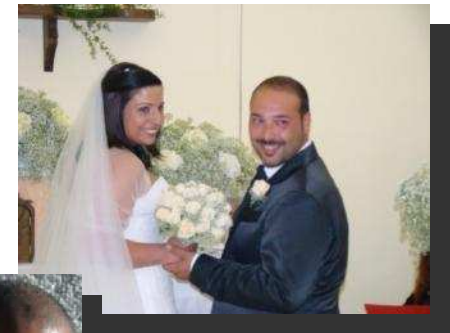
Zajednička imovina: sva primanja i kupljena imovina poslije sklapanja braka automatski postaje vlasništvo i jednog i drugog bračnog druga.

Odvojena imovina: svaki bračni drug je isključivi vlasnik imovine stečene u toku trajanja bračne zajednice.

Sklapanje braka u Italiji

I stranac, koji se vjenča u Italiji, dužan je poštovati italijanski zakon.

- ⇒ Sklapanje braka **između dva strana državljanina**: moguće je, ako bar jedan od bračnih drugova ima urednu dozvolu boravka na teritoriji Italije.
- ⇒ Sklapanje braka **između državljanina Italije i stranog državljanina**: nije neophodno imati dozvolu boravka, dovoljno je imati važeći dokument o identitetu (npr. pasoš).
- ⇒ U slučaju da **dva strana državljanina nemaju dozvolu boravka** ili prebivalište u Italiji, brak se može sklopiti u Ambasadi ili Konzulatu zemlje porijekla, koji se nalaze na teritoriji Italije.

Strani državljanin, poslije sklapanja braka, ima pravo na **dozvolu boravka** iz porodičnih razloga, čak i ako je prije sklapanja braka bio nezakonito ili neregularano prisutan u Italiji.

Italijansko **državljanstvo** ne dobija se automatski nakon sklapanja braka.

Da bi se dobilo državljanstvo:

- 1) Potrebno je biti u braku najmanje 2 godine
- 2) Strani državljanin treba imati **prebivalište** u Italiji najmanje 2 godine nakon sklapanja braka (godinu, ako su u braku rođena djeca).

Djeca: trudnoća

Sve žene imigrantkinje u **toku trudnoće** imaju pravo na besplatne ljeakarske preglede i analize (ekografije, analize krvi, itd.)

Pegledi i anlize mogu se raditi u **bolnicama** ili u **javnim savjetovalištima za familije**.

Sve žene, koje imaju, i nemaju dozvolu boravka, imaju pravo da budu prihvaćene i liječene u bolnici **zbog porođaja**, a imaju pravo i na liječenje u toku i poslije porođaja.

Dozvola boravka: Nije neophodno imati dozvolu boravka I AKO STE NEREGURALNO PRISUTNE NA TERITORIJI ITALIJE NEĆETE BITI PRIJAVLJENE POLICIJI ZBOG TOGA.

Djeca : rođenje djeteta

Upis rođenja djeteta JE OBAVEZAN.

- u bolnici: u roku od 3 dana od dana rođenja
- u opštini: u roku od 10 dana od dana rođenja
- .od strane jednog roditelja (ako su u braku)
- od strane oba roditelja, zajedno (ako nisu u braku)

Rođenje djeteta može prijaviti doktor, babica ili neko ko je asistirao tokom porođaja.

Škole: u jaslice se prihvataju djeca počevši od 4 mjeseca njihove starosti. Upis djeteta u jaslice potrebno je izvršiti prije njegovog rođenja. Cijena jaslica je promjenljiva i zavisi od ekonomskog stanja u kojoj se nalazi familija (ISEE).

Vakcine: vakcinacija djece je obavezna i besplatna. Prva vakcina se prima u trećem mjesecu starosti djeteta.

Obavezne vakcine u Italiji su protiv:
difterije, tetanusa, dječije paralize, hepatitisa i virusa B.

Modul 7
RAD/POSAO

Rad/Posao

Svi građani, u zavisnosti od ličnih sposobnosti, imaju pravo na rad.

U cilju ovoga Republika garantuje:

- proporcionalnu i dovoljnu platu
- sedmični i godišnji odmor
- jednakost između radnika i radnica

- zaštitu materinstva, za radnice
- pomoć za nesposobne za rad, starce i žrtve povreda prilikom rada.

Radnički statut je zakon iz 1970. god. i određuje osnovna prava radnika.

Prava i dužnosti zaposlenih radnika su određeni **Nacionalnim kolektivnim ugovorima** o radu. Svaka kategorija posla ima specifičan Ugovor. Ugovori-koji se periodično obnavljaju- potpisani su od strane Poslovnih udruženja i Sindikalnih organizacija.

Postoje tri vrste radnih ugovora:

- rad za *poslodavca ili podređeni rad*
- *Koordinirana i kontinuirana radna saradnja između poslodavca i zaposlenog.*
- *privatni rad/rad za sebe lično*

RAD

Za poslodavca ili podređeni rad

VRSTA UGOVORA

- *Rad na određeno vrijeme*
- (traje jedan određeni period)
- *Rad na neodređeno vrijeme*
- (nije predviđeno vrijeme prestanka rada)

RADNO VRIJEME

- Puno radno vrijeme
- Parcijalno vrijeme

Primjeri: zaposlenici, učitelji, bankari, radnici, medicinsko osoblje, itd.

RAD

Koordinirana i kontinuirana radna saradnja između poslodavca i zaposlenog.

**VRSTA
UGOVORA**

Radna saradnja između poslodavca i zaposlenog na Programu, bez stvaranja stabilnog radnog odnosa.

**RADNO
VRIJEME**

Nema određenog stalnog radnog vremena (radno vrijeme se određuje u zavisnosti od realizacije projekta.)

Primjeri: radnici coll-centar.

RAD

**Privatni rad/rad za sebe
lično**

**VRSTA
UGOVORA**

Radnik nema poslodavca i radi za svoje klijente.

**RADNO
VRIJEME**

O radnom vremenu odlučuje radnik

Primjeri: zanatski i trgovački sektor, slobodni stručnjaci, ecc.

Vlasnici prodavnica moraju poštovati vrijeme otvaranja i zatvaranja prodavnica

Sindakati

Ustav Italije daje **pravo radnicima da se udružuju u sindikate**, kako bi na kolektivan način zaštitili lična prava i ekonomske interese.

Osnovni vid borbe sindikalista je **štrajk** ili ne dolazak na posao.

Glavni sindikati u Italiji su:

CGIL

6.300.000
upisanih

CISL

4.500.000
upisanih

UIL

2.200.000
upisanih

UGL

1.100.000
upisanih

Sindikatske organizacije pružju usluge radnicima koji su upisani, i koji nisu, upisani u Sindikat.

Primjeri: prakse za penzije, takman, pravne savjete, usluge pokroviteljstva, itd..

Centri za zapošljavanje (C.P.I.)

Centri za zapošljavanje-C.P.I. su centri koji pomažu osobama prilikom **traženja posla**.

Centri za zapošljavanje (C.P.I), osobama koje su upisane u Centar, jedno određeno vrijeme u periodu nezapslenosti, garantuju razgovor o orijentaciji za zapošljavanje, daju ponude posla ili profesionalnih kurseva

Sve informacije se mogu dobiti
pozivom na zeleni broj
(**numero verde**):
800-818-282

Za bilo koju **privatnu aktivnost** neophodno je:

- 1.Imati otvoren porezni broj (PARTITA IVA)
- 2.Upis u Komercijalni registar (REGISTRO DELLE IMPRESE) u Privrednoj omori (Camera di Commercio)
- 3.Upis u Državni institut za socijalnu zaštitu-INPS za uplaćivanje doprinosa za socijalno osiguranje.
- 4.Upis u INAIL –Nacionalni institut za osiguranje u slučaju povrede na poslu, (u predviđenim slučajevima)
- 5.Obavijestiti opštinu o početku obavljanja radne aktivnosti radi plaćanja doprinosa za odvoz otpadaka

Šalter u Privrednoj komori: **Camera di Commercio**, Via Capitan Bavastro, 116 - Roma
Sito internet: www.rm.camcom.it/

A photograph of a classroom with a chalkboard in the background. Several students' hands are raised, indicating an interactive learning environment. The students are wearing colorful clothing: a light blue shirt, a red shirt, an orange shirt, and a green shirt. The text is overlaid on a semi-transparent grey band across the middle of the image.

Modul 8
ŠKOLOVANJA, STRUČNO
USAVRŠAVANJE, EDUKACIJA
ODRASLIH

Sistem obrazovanja

Školovanje je obavezno od 6 do 16 godina

Sa napunjenih 14 godina starosti, poslije završene osnovne škole, moguće je pohađati kurseve za stručno usavršavanje (3 godine) koje organizuju regije. Završetkom kursa stiče se profesionalna kvalifikacija koja ima značaj završenog obaveznog obrazovanja.

Opštinske jaslice od 0 do 3 godine

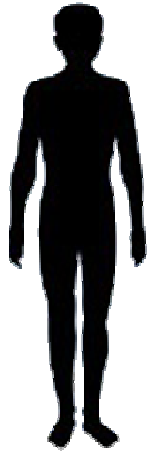
Obdaništa/vrtići opštinski, državni, privatne škole jednake državnim od 3 do 5 godina

Osnovna škola od 6 do 10 godina , 5 razreda.

Srednja niža skola 1 stepena
od 11 do 14 godina, 3 razreda
Na kraju ciklusa polaže se državni ispit.

Srednja škola 2 stepena, od 14 do 18 godina, 5 razreda.

Na završetku ciklusa polaže se državni ispit.

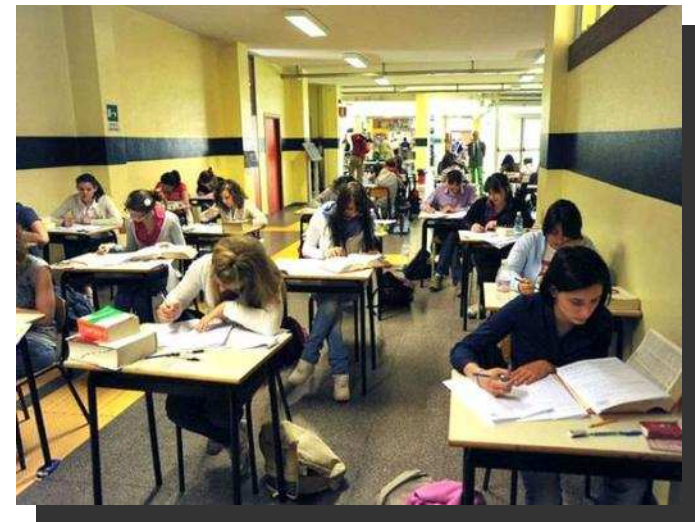
Zanimljivosti

Obično se za obdaništa kaže "materna škola".

Primarna škola, od 1 do 5 razreda se još zove i "osnovna".

Osnovna škola 2 stepena se još zove i "sednja škola".

Škola 2 stepena se zove "srednja škola".

U srednje škole 2 stepena spadaju Gimnazije, Srednje škole, Tehnički i profesionalni instituti.

- Po završetku gimnazije stiče se diploma s kojom se može upisati na Univerzitet.
- Po završetku tehničkih instituta stiče se diploma s kojom je se može upisati na Univerzitet i raditi.
- Profesionalni instituti, poslije 3 godine pohađanja, mogu izdati diplomu o završenoj profesionalnoj kvalifikaciji, koja može biti korisna za zapošljavanje; poslije 5 godina školovanja stiče se diploma za upisivanje na Univerzitet i za zapošljavanje.

Visoko tehničko obrazovanje

je obrazovanje kojem se pristupa poslije završene srednje škole. Ovim obrazovanjem se stiče zvanje specijalizovanog stručnjaka, čija je kvalifikacija priznata od EQF (Quadro Europeo delle Qualifiche) – Evropski kvalifikacijski okvir

- Kursevi traju dvije godine i podijeljeni su u 4 semestra za ukupno oko 2000 sati.
- Pristup kursu se ostvaruje preko konkursa
- Centrima ITS upravljaju Fondacije, koje kao referenta imaju jedan Tehnicki institut.

Stalni teritorijalni centri - CTP

(Centri Territoriali Permanenti)

Zaduženi su za obrazovanje odraslih, Italijana i stranaca, za postizanje kvalifikacija i vještina koji su potrebni za ulazak u društvo i na radno tržište.

CTP se nalaze na cijeloj teritoriji, skoro uvijek pri školama; otvoreni su i za odrasle imigrante, žene i muskarce, zaposlene i nezaposlene, koji imaju potrebe za ulazak i integraciju u društvo kroz učenje italijanskog jezika.

u sjedištima CTP se odvijaju:

- kursevi edukacije o pravima i dužnostima građana**
- testovi za L2 - testovi za polaganje italijanskog jezika**
- besplatni kursevi italijanskog jezika A1 A2 B1 B2 C1 C2. Moguće je i polaganje ispita nakon čega se dobije certifikat**

Poslije dobijanja Certifikat a A2, koji izdaje i potpisuje neko od nadležnih u CTP , nije potrebno polaganje testa.

Univerzitet

Ima tri ciklsa

1. Univerzitetska diploma, pohađa se 3 godine

2. Magistar: pohađa se 2 godine

3. Doktorati (istraživanja),
specijalizacije, Magistarski II
nivoa

Modul 9
ZDRAVSTVENI SISTEM

Državni zdravstveni sistem

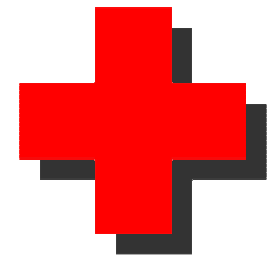
Svi građani se trebaju upisati u Državni zdravstveni sistem (SSN)

Upis daje pravo na:

- izbor porodičnog doktora
- preglede u ambulantama
- izdavanje recepta
- specijalističke preglede

Primjeri: zubarske preglede, ginekološke preglede, preglede očiju, pedijatrijske preglede, itd..

- analize za utvrđivanje dijagnoze
- bolničko liječenje

Stranci se mogu upisati u državni zdravstveni sistem (SSN):

- ako imaju dozvolu boravka i imaju regularan posao ili su upisani na biro za zapošljavanje
- ako imaju dozvolu boravka ili ako je dozvola boravka u fazi obnavljanja ili su podnijeli zahtjev za dobijanj azila

Za upis je potrebno:

- dozvola boravka ili priznanica da je u toku obnavljanje dozvole boravka
- izjava o mjestu prebivališta ili o trenutnom mjestu stanovanja
- izjava o poreznom broju

I straci koji su u Italiju ušli ilegalno i nemaju dozvolu boravka imaju pravo na zdravstvene usluge.

Strancima koji nisu regularni (čak i ako nemaju validan dokument) **ASL** izdaje **STP** karticu: SPT-Stranac trenutno prisutan.

Karta STP daje pravo na:

- ambulantno i bolničko **hitno** liječenje, ili osnovno liječenje, čak i trajno za bolesti i nesreće
- preventivno liječenje (**vakcinacija**) s posebnom pažnjom na zdravlje maloljetnih
- zaštitu u toku **trudnoće** i materinstva

Karta STP:

- garantuje anonimnost stranca
- vrijedi 6 mjeseci (može se obnavljati)
- vrijedi na teritoriji države
- identificirana je kodom

Stranac, koji ilegalno boravi u Italiji i koji prilikom izdavanja Karte STP bude identifikovan neće biti prijavljen vlastima zbog ilegalnog boravka.

Porodično savjetovalište

Porodična savjetovališta su društveno-zdravstvene strukture osnovane da bi zadovoljile potrebe porodice, žene, zajednica muskarca i žene/parova, djece i adolešćenata.

Ove usluge imaju preventivni karakter kompletno su besplatne

Usluge koje pružaju svjetovališta:

- informacije i savjetovanja za odgovorno rađanje
- propisivanje sredstava za kontracepciju koja se uzimaju na usta i ugrađivanje spirala
- psiho-seksualno savjetovanje
- informacije za prevenciju genetskih rizika i za kontrolu rizične trudnoće

Consultorio
familiare

- informacije o sterilitetu kopije/para
- procedure za dobrovoljni prekid trudnoće (I.V.G.)), uz pomoć doktora i psiho-socijalnog radnika, i za maloljetnike.

prevencija tumora u genitalnom području žene

Primjeri: pregledi, PAPA test, pregledi grudi i objašnjavanje tehnike za samokontrolu.

- kontrola trudnoće i kursevi za pripremanje za porođaj.

Hitna pomoć

118

je broj koji treba pozvati u slučaju teškog zdravstvenog stanja. Može se zvati i sa fiksnog i sa mobilnog telefona.

Za nekoliko minuta stiže **HITNA POMOĆ**.

U hitnu pomoć se može otići samostalno, u bolnice u kojima postoji hitna pomoć.

Po dolasku bolnicu, poslije tvrdene ozbiljnosti slučaja, dodjeljuje se "obojeni kod" za ulaz u salu za preglede i za pružanje prve pomoći.

- **CRVENI KOD** : hitno, odmah se ulazi u salu za preglede
- **ŽUTI KOD**: (hitno), ulazak u salu u roku od 10-15 minuta
- **ZELENI KOD**: (odgodiva hitnost), nije u životnoj opasnosti
- **BIJELI KOD**: nije hitno

UNIONE EUROPEA
REPUBBLICA ITALIANA

Modul 10

VAŽEĆI DOKUMENTI

PASSAPORTO

Važeci dokumenti

Najvažniji validni dokumenti na teritoriji Italije su:

- Lična karta - *Carta di Identità* (C.I.)
- Porezni broj - *Codice Fiscale* (C.F.)
- Vozačka dozvola - *Patente di guida* (PAT.)

Postoje i drugi validni dokumenti, kao što su: zdravstvena kartica, pasoš.

Lična karta

Lična karta je dokument o ličnom prepoznavanju.

Sadrži lične podatke, bračni status, državljanstvo, zanimanje i druge lične podatke.

Dokument se obnavlja svakih 10 godina i nije validan za odlazak u druge zemlje.

Stranac, koji regularno boravi u Italiji može tražiti izdavanje lične karte.

Zahtjev za izdavanje lične karte podnosi se u Matičnom uredu (Anagrafe) u mjestu prebivališta. Potrebne su: 3 fotografije, dokument o identitetu i važeća dozvola boravka; ili nula osta i odsječak koji izdaje Kvestura nakon podnošenja zahtjeva za izdavanje prve dozvole boravka.

Porezni broj /kartica

Porezni broj je broj koji služi za poreznu i administrativnu identifikaciju građana.

Zahtjev za izdavanje poreznog broja podnosi se u uredima Uprave prihoda (Uffici delle Agenzie delle Entrate).

Za odredjivanje/izdavanje poreznog broja potrebno je imati dozvolu boravka i pasoš.

Vozačka dozvola

je dokument koji je neophodan za upravljanje motornim vozilima na javnim putevima.

Izdaje se poslije položenog teoretskog i praktičnog ispita.

Ispit za dobijanje vozačke dozvole sastoji se iz dva dijela:

- teoretski ispit, o pravilima na putevima, korektno ponašanje, itd.
- Praktični ispit

Teoretski ispit sadrži 40 pitanja, odgovor je jedan (tačno ili netačno).
Za prolaznost je potrebno odgovoriti tačno na najmanje 36 pitanja (ne više od 4 pogrešna odgovora).

Zahtjev za dobijanje vozačke dozvole podnosi se u Auto moto društvu

Potrebno je dostaviti:

- 2 fotografije novijeg datuma formata kao za pasoš od kojih jedna treba biti autentična;
- ljekarsko uvjerenje s pečatom (i kopija) s fotografijom koje ne može biti starije od tri mjeseca. Ljekarsko uvjerenje treba biti izdato od doktora koji ima licencu;
- Potvrdu o uplaćenih € 24,00 na ž/r 9001 i € 14,62 na ž/r 4028

Stranci koji dolaze iz zemalja koje nisu članice Evropske Unije trebaju priložiti i dozvolu boravka ili odsječak koji potvrđuje da je dozvola boravka u fazi obnavljanja ili odsječak koji potvrđuje da je u toku prvo izdavanje dozvole boravka (na uviđaj).

Modul 11 STANOVANJE

Iznajmljivanje nekretnina/ 1 Stanovanje

Postoje dvije vrste ugovora za iznajmljivanje stambenih objekata: slobodna linija iznajmljivanja i dogovoreni način iznajmljivanja.

SLOBODNA LINIJA IZNAJMLJIVANJA: Iznos za plaćanje stanarine međusobno dogovaraju vlasnik i stanar. Minimalni rok trajanja iznajmljenog stambenog objekta je 4 godine i obnavlja se automatski za sljedeće 4 godine, osim u posebnim slučajevima (ako stambeni objekat vlasniku treba za stanovanje, ako vlasnik želi prodati iznajmljeni stambeni objekat...)

Iznajmljivanje nekretnine/2

DOGOVORENI NAČIN IZNAJMLJIVANJA: Mjesečni iznos najamnine je teritorijalno utvrđen dogovorima između Organizacija stanara i Organizacija vlasnika. I za jedne i za druge postoje porezne olakšice. Rok trajanja najma je 3 godine i obnavlja se automatski za sljedeće dvije godine, isključujući slučajeve kao i Slobonom iznajmljivanju.

Ugovori se registruju u Upravi prihoda (Ufficio delle Entrate) u roku od 30 dana od dana potpisivanja ugovora. Godišnja taksa u iznosu od 2% se dijeli između vlasnika i stanara. Uplata takse se vrši u bankama ili u poštama preko modela koji se zove F23.

AGENZIA DELLE ENTRATE		1. VERSAMENTO DIRETTO AL CONCESSIONARIO DI		Mod. F23
		PERUGIA		
		2. SERBA (REPLICARE A)		
		POSTE ITALIANE		
MODELLO DI PAGAMENTO: TASSE, IMPOSTE, SANZIONI E ALTRE ENTRATE		AGENZIA/UFFICIO	PROV.	
		PONTE S. GIOVANNI	PG	
		RE. ACCREDITO ALLA TEORICA COMPETENTE		
		3. NUMERO DI VERSAMENTO (1, 4, 6, 5, 9, 4, 7, B, X, 6, 5, 9, 0, 2, 2, 4, 5)		
DATI ANAGRAFICI				
CONDIZIONE, DENOMINAZIONE O RAGIONE SOCIALE				
4.	SAVASTANO		LUIGI	04061968
	VIESTE			
				S, V, S, L, G, U, 6, 8, F, 0, 4, L, 8, 5, 8, U
CONDIZIONE, DENOMINAZIONE O RAGIONE SOCIALE				
5.	MICHELE		VERDI	05011975
	CERNUSCO SUL NAVIGLIO			
				V, R, D, M, C, H, 7, 5, A, 0, 5, M, 5, 3, 2, X
DATI DEL VERSAMENTO				
6. UFFICIO O BITE				
7. COD. TERRITORIALE (1) e CONTENUTO (2) CAUSALE (3)				
8. STIPENDI INVALIDITÀ O DEL DOCUMENTO				
873	22	TR4	2	RP 2011S314512
11. CODICE TRIBUTO		12. SEZIONE (1)		13. IMPORTO
				14. COD. DESTINATARIO

Kupovina nekretnina

- Kupac prodavcu daje ponudu za kupovinu, sa kaparom
- Ako se ponuda prihvati, podpisuje se Preliminarni ugovor (obećanje o prodaji) i kupac polaže kaparu
- Akt o kupo-prodaji se podpisuje kod Notara (javni subjekt koji garantuje validnost ugovora o prodaji); akt se zove "Notarski akt" (Rogito). Kupac polaže dogovorenu sumu na Prenimilarni ugovor.
- Kupovina stambenog objekta sa sobom nosi plaćanje taksi na imovinu.

Modul 12

SISTEM SOCIJALNOG OSIGURANJA

OMIA
PENSIO
ALLA SEP

Sistem socijalnog osiguranja

Penzioni sistem isplaćuje novčana sredstva u korist onih:

- koji su prestali raditi zbog starosti: *starosna penzije*
- koji su prestali raditi, jer su ostvarili potrebene godine radnog staža: *penzionisanje*

- nije više u stanju da radi zbog nesposobnosti za rad: *invalidska penzija*
- povezano je sa porodičnim odnosima umrlih, koji su u toku života radili: *porodična penzija*
- nema nikakvog primanja i nije u stanju da radi: *zaštitna penzija*

Ovaj sistem je finansiran od prihoda koje uplaćuju zaposlenici i od prihoda koje uplaćuju poslodavci na račun Zavoda/Ustanova koji isplaćuju penzije.

Uplatama upravljaju I.N.P.S. (Istituto Nazionale Previdenza Sociale) - Nacionalni Institut za socijalnu zaštitu i druge ustanove za neke profesionalne kategorije.

Za **starosnu penziju** je potrebno:

- Imati najmanje 20 godina uplaćenih doprinosa
- Do 1. januara 2018. imati najmanje 66 godina i tri mjeseca starosti (za muškarce i za žene); isto vrijedi i za privatne radnike

Za starosnu penziju potrebno je:

- Uplaćivanje penzionog doprinosa treba biti započeto prije 31/12/1995

Imati 41 godinu i šest mjeseci uplaćenih doprinosa, za žene i 42 godine i šest mjeseci uplaćenih doprinosa za muškarce

Iznos takse koja se uplaćuje je 33% od ukupne bruto zarade; 1/3 uplaćuje zaposlenik/radnik; 2/3 uplaćuje poslodavac.

I.N.A.I.L.

I.N.A.I.L. je ustanova za socijalno osiguranje:
Nacionalni institut za zaštitu povrijeđenih na
poslu/prilikom rada

U pogledu osiguranja
štiti interese lica koja
mogu biti povrijeđena
na poslu/radu.

Osiguranje je obavezno i iznosi koji se plaćaju su različiti, a zavise od vrste sektora u kojem se radi: industrija, zanatstvo, uslužni sektor, druge aktivnosti.

Cjelokupna suma koja se plaća za osiguranje je na teret poslodavca.

Jedino, u slučaju tzv. Ugovra para-subordinato (rad na projekat), radnik plaća 1/3 iznosa.

Modulo 13

POREZNI SISTEM

Porezni sistem

Državni i lokalni organi vlasti (regije, pokrajine, opštine) mogu dati na raspo laganje građanima javne usluge za koje je potrebno plaćati POREZE, a koje plaćaju svi.

Porezi: plaćaju se samo ukoliko se želi izvršavati/obavljati neka specifična aktivnost.

Primjeri: nošenje oružja, licenca za lov, korištenje javnog zemljišta

Porezi: se sastoje od dadžbine na bogatstvo obveznika, nisu vezani za usluge koje daje država.

- *Direktni porezi*: plaćaju se u odnosu na bogatstvo/zaradu svakog pojedinačno.

Primjeri : IRPEF - porez na dohodak IRES porez na dobit preduzeca/firme, IMU - porez na stan i otpad, itd.

Indirektno oporezivanje: primjenjuje se prilikom prenosa imovine

Primjeri : PDV, taksa koja se plaća prilikom registrovanja, taksena marka, itd...

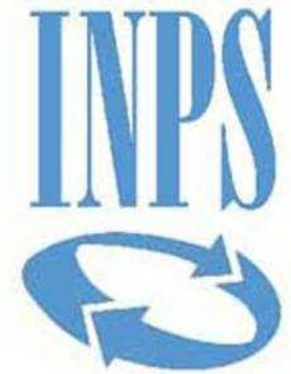
Obavezni doprinosi koji se plaćaju za javne usluge

- *Dobrotvorni doprinosi*: za pokrivanje rizika koji se odnose na invaliditet i druge nesreće.

Primjeri: INPS, INAIL

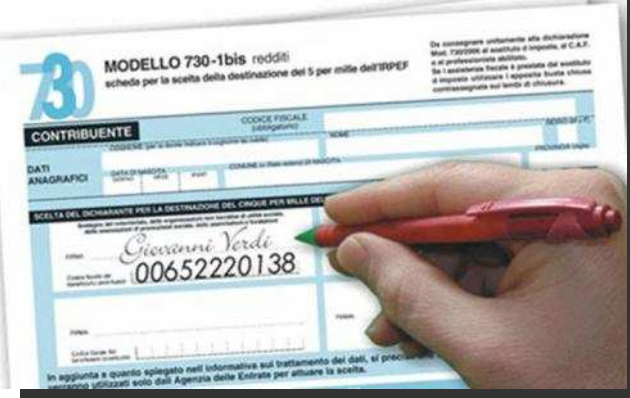
- *Doprinos za socijalno osiguranje*: za primanje penzije

Primjeri: INPS, INPDAP

Porez na lični dohodak je dokument putem kojeg građanin obavještava državnu blagajnu koliko je zaradio, i u odnosu na zaradu plaća POREZ.

Lični dohodak se prijavljuje ispunjavanjem **Modello 730**, koji se predaje poslodavcu ili u CAF- Centro Assistenza Fiscale: Centar za pomoć obračunavanja, do 2 maja.

The image shows a hand holding a red pen, filling out a tax form titled "MODELLO 730-1bis redditi". The form is for the choice of destination of the 5 per mille of IRPEF. The name "Giovanni Verdi" and the tax code "00652220138" are visible. The form includes sections for "CONTRIBUENTE", "DATI ANAGRAFICI", and "SCELTA DEL DICENDANTE PER LA DESTINAZIONE DEL CINQUE PER MILLE DELL'IRPEF".

Svake godine, do 15 marta poslodovac predaje zaposlenom licu CUD (Certificato Unico Dipendente)- Lični certifikat, koji sadrži sav prihod koji je isti ostvario u protekloj godini.

CUD se prilaže uz Modello 730.

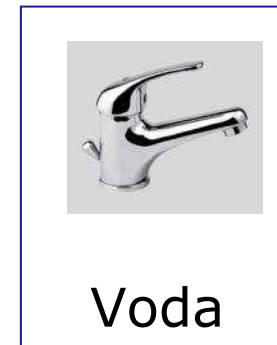
U Modello su upisani i svi drugi dohoci (nepokretna imovina, druga primanja, rente, itd.)

Modello 730 ne prilažu:

- Ko ima samo jedan posao koji zavisi od poslodavca i penzioneri;
- Invalidi, ratni penzioneri, itd.

USLUGA/ TARIFE

Snabdjevači osnovnim potrebama su Ustanove iz različitih sektora. Snabdijevanje se ostvaruje sklapanjem UGOVORA O SNABDJEVANJU. Ugovori se mogu aktivirati telefonskim putem ili direktno na šalterima namijenjenim građanima.

U Ugovoru o snabdjevanju određen je način plaćanja.

Iznos koji treba platiti zove se TARIFA. Jedan dio iznosa za plaćanje određuju Ustanove/Centralne vlasti, a drugi dio Firme koje upravljaju ovim uslugama.

Odvoz čvrstog otpada se plaća i plaćanje je obavezno. Iznos plaćanja se određuje na osnovu površine svakog dijela nepokretne imovine.

Odvoz otpada i napalta povjereni su opštinama.

Plaćanje se obično vrši preko poštanskog žiro računa koji korisnik periodično prima.

Račun se plaća u pošti i u nekim bankama.

A central image showing two hands shaking, symbolizing an agreement or partnership. The hands are positioned horizontally across the middle of the slide, with the fingers interlocked. The background of the image is a soft, out-of-focus blue and white pattern.

Modul 14
SPORAZUM O INTEGRACIJI
BORAVIŠNA KARTA

Sporazum o integraciji

Imigranti, koji u Italiju ulaze po prvi put, trebaju potpisati Sporazum o integraciji.

Ovo je sistem koji se boduje. Bodovi se dobijaju izvršenjem nekih radnji

Primjer:

- Izbor doktora - bodova	4
- Ugovor o zakup	6
- Poznavanje prava i dužnosti	15
- Italijanski jezik stepen A2	24

Predviđeno je i oduzimanje bodova u slučaju osuđivanja, - čak i presuda koje još nisu konačne, kažnjavanja zatvorom i prekršaja uopšteno.

Sporazum o integraciji/2

U trenutku podnošena zahtjeva za ulazak u Italiju dobija se 16 bodova

U roku od 2 godine, stranac treba dokazati da je prikupio 30 bodova, koji se stiču pohađanjem kursa italijanskog jezika nivoa A2 i poznavanjem Ustava i italijanskih etičkih vrijednosti

Ukoliko u roku od 2 godine nije prikupljeno 30 bodova, stranac koji u svakom slučaju ima više od nula bodova, za ostvarenje potrebnih 30 bodova dobija još jednu godinu vremena

Sporazum o integraciji /3

U godini produžetka stranac obavezno treba prikupiti 30 bodova. Kurs o pravima i dužnostima građana i poznavanje italijanskog jezika nivoa A2 su obavezni

Nepohađanjem kursa o pravima i dužnostima građana gubi se 15 bodova.

Ako se u 3-ćoj godini ne prikupi 30 bodova dozvola boravka neće biti obnovljena i slijedi izgon.

Sporazum o integraciji /4

Da bi se održalo 15 od 16 početnih bodova dovoljno je pohađati kurs o pravima i dužnostima građana na koji ukazuje Prefektura

Da bi se dobila 24 boda kojima se dokazuje poznavanje italijanskog jezika nivoa A2 dovoljno upisati se na besplatan kurs koji organizuju Stalni teritorijalni centri (**Centri Territoriali Permanenti -CTP**) ili-i ovi besplatni-koje organizuju volonterske organizacije koje imaju konvencije sa CTP.

Po završetku kursa stiče se certifikat koji je validan samo za dobijanje dozvole boravka

Ova 2 elementa već daju više od 30 bodova i zadovoljavaju tražene rekvizite.

Da bi se dobio Certifikat, moguće je polagati ISPIT-koji se plaća- i koji je validan kako za dobijanje dozvole boravka tako i za druge potrebe ili upise na profesionalne kurseve.

Dozvola boravka za duži period

Stranac, koji u Italiji regularno boravi više od 5 godina i ima godišnje lično primanje koliko iznosi socijalna pomoć (5143 Euro) i koji nije krivično osuđivan može tražiti KARTU (dozvolu boravka na duži period):

- za sebe lično;
- za bračnog druga koji ima više od 18 godina;
- za maloljetnu djecu koju izdržava;
- za roditelje koje izdržava.

Treba dokazati poznavanje italijanskog jezika, najmanje nivo A2, a poznavanje se može dokazati na isti način kao što se dokazuje za Sporazum o integraciji.

Zahtjev se podnosi ispunjavanjem za to već postojećih modula koji se nalaze u poštanskim uredima.

Dozvola boravka za duži period/ 3

Za dokazivanje poznavanja italijanskog jezika, stranac se može obratiti direktno Prefekturi sa zahtjevom za polaganje testa koji je besplatan. Zahtjev se podnosi preko sajta:

<http://testitaliano.interno.it>

Bit će pozvan u roku od 60, od dana podnošenja zahtjeva.

Ne treba dokazivati poznavanje italijanskog jezika: 1) ko je stekao diplomu ili profesionalnu kvalifikaciju u Italiji; 2) ko je ušao u Italiju po procesu "visoko kvalifikovan"; 3) ko priloži potvrdu izdatu od javne zdravstvene ustanove koja dokazuje da je iz zdravstvenih razloga ograničen za učenje (zbog starosti, bolesti, hendikapa).

Spajanje porodice

Strani državljanin, koji ima dozvolu boravka za rad za poslodavca, za privatni rad ili za studiranje, a koja vrijedi najmanje godinu dana, ili ima Kartu za duži boravak, može tražiti da mu se pridruže njegovi najbliži rođaci da bi spojio/ujedinio porodicu.

Može se tražiti za

- bračnog druga;
- maloljetnu djecu, i za djecu bračnog druga ili djecu rođenu u vanbračnoj zajednici, ne oženjeni ili pravno rastavljeni (u ovom slučaju sa dozvolom drugog roditelja)
- punoljetnu djecu na izdržavanju, koja sebi iz zdravstvenih razloga ne mogu obezvijediti izdržavanje
- roditelje koje izdržava, koji u zemlji porijekla nemaju adekvatnu pomoć za izdržavanje.

Spajanje porodice/ 2

Procedura

- Popunjava se već postojeći formular na osnovu kojeg se podnosi zahtjev i predaje na Jedini šalter zajedno sa fotokopijom pasoša, dozvole boravka i dokumentom koji potvrđuje mjesto stanovanja i iznos ličnog dohotka.

- Član porodice treba italijanskom Konzulatu u zemlji u kojoj živi dostaviti dokument kojim potvrđuje familijarnost/srodnost, maloljetnost, ili zdravstveno stanje lica za kojeg traži porodično spajanje.

- Jedini šalter izdaje priznanicu o podnošenju zahtjeva i dostavljenim dokumentima. U roku od 90 dana od dana prijema zahtjeva Jedini šalter izdaje Nula ostu, ili odbija zahtjev, i o tome informiše Konzulat.

Spajanje porodice/ 3

Procedura

- Poslije 90 dana član porodice će moći Konzulatu Italije u zemlji porijekla predati kopiju priznanice o predanom zahtjevu sa dokumentima koji su dostavljeni na Jedini šalter (Sportello Unico) za dobijanje ulazne vize.

- U roku od 8 dana od dana ulaska, Jedinom šalteru se prijavljuje dolazak člana porodice i čeka se poziv na preuzimanje dokumenata koji su neophodni za podnošenje zahtjeva za izdavanje dozvole boravka. Popunjeni moduli se šalju Kvesturi iz poštanskog ureda. Poštanski ured izdaje priznanicu koja ima dva lična KODA (userid i password) na osnovu kojih se preko interneta može kontrolisati stanje zahtjeva.

Dozvola boravka zbog spajanja porodice omogućuje rad za poslodavca/podređeni rad, ali i privatni rad; upis na kurseve; upis u Državni zdravstveni servis (Servizio Sanitario Nazionale).

Modul 15
DRŽAVLJANSTVO

Državljanstvo

Se stiče/dobije:

1) ako se u Italiji neprekidno boravi 10 godina, ako se imaju adekvatna ekonomska primanja i ako zainteresovana osoba nije bila krivično kažnjavana. Sticanje državljanstva nije automatsko, potrebno je podnijeti zahtjev.

2) rođenjem u Italiji od roditelja stranaca i neprekidnim boravkom u Italiji do 18-te godine starosti. Zahtjev treba podnijeti prije isteka 19-te godine stosti.

3) sklapanjem braka sa italijanskim državljaninom/državljanicom, poslije dvije godine regularnog boravka u Italiji ili poslije tri godine braka, ako bračni drugovi borave u nekoj drugoj državi (termini su skraćeni za polovinu, ako su u bračnoj zajednici rođena, ili usvojena djeca), pod uslovom da zainteresovana osoba nije krivično kažnjavana.

Corso di educazione civica *Essere cittadini italiani* Gennaio 2014

Autori:

Associazioni di volontariato e del privato sociale sostenute da CESV-SPES

Via Liberiana, 17 00185 Roma Tel: 06491340
scuolemigranti@cesv.org www.scuolemigranti.it

Stesura curata da: Francesca Abbate, Daniela Bossa, Valentina Casavola, Daniele Diviso, Fiorella Farinelli, Augusto Venanzetti

Progetto grafico: Francesca Abbate

Traduzione dall'italiano a cura di: Fatima Neimarlija

